

ग्रामीण विकासासाठी समाजकार्य
पेपर क्रमांक नऊ

सत्र - पाच

Subject Code : UARD- 506

अभ्यासक्रमाचे उद्देश-

- १) स्वयंसेवी संघटनेच्या मुलभूत संकल्पनेचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
- २) भारतातील स्वयंसेवी क्षेत्राचा उदय आणि विकास याचा परिचय करून देणे.
- ३) अशासकीय संघटनेची तत्वे आणि समस्या यांचा अभ्यास करणे.
- ४) स्वयंसेवी संघटनेच्या नोंदणीसाठी कायदे आणि आवश्यक कागदपत्र यांची माहिती करून देणे.
- ५) व्यावसायिक समाजकार्याची संकल्पना, दृष्टीकोन याचा विद्यार्थ्यांना परिचय करून देणे.
- ६) व्यावसायिक समाज कार्याची व्याप्ती व क्षेत्र यांचा अभ्यास करणे.
- ७) समाज कार्याची तत्वे व पद्धती अभ्यासणे.

घटक- १. स्वयंसेवी क्षेत्र

- अ) स्वयंसेवी कार्याची संकल्पना, स्वयंसेवक , स्वयंसेवी संस्था आणि त्याचे विविध प्रकार
- ब) स्वयंसेवी संस्थांचे स्वरूप
- क) स्वयंसेवी संस्थांची वैशिष्ट्ये

घटक-२. स्वयंसेवी क्षेत्राचा उदय

- अ) भारतातील स्वयंसेवी क्षेत्राचा उगम आणि विकास – विशेष संदर्भ महाराष्ट्र .
- ब) स्वयंसेवी संस्थांची भूमिका आणि महत्त्व.
- क) स्वयंसेवी संस्थांच्या व्यवस्थापनाची तत्वे.

घटक-३. स्वयंसेवी क्षेत्राचे उपक्रम

- अ) स्वयंसेवी संघटनेची तत्वे
- ब) स्वयंसेवी संस्थांपुढील प्रमुख समस्या
- क) स्वयंसेवी संस्था आणि लोकसहभाग

घटक-४. स्वयंसेवी संस्थांची नोंदणी प्रक्रिया

- अ) स्वयंसेवी संस्था नोंदणीचे कायदे
- ब) स्वयंसेवी संस्था नोंदणीसाठी आवश्यक कागदपत्रे
- क) स्वयंसेवी संस्थांच्या उत्पन्नाच्या व खर्चाच्या बाबी

Note - 1. Semester No V will carry 100 marks Question Paper

2. Duration of the Paper will be 3 hours